

Psovka*



Franci
Zagoričnik

REMINISCENCA ZA PROJEKT KAMOV

I. Poučna pesem o umoru

Praviš mi, rabelj,
da beseda ni konj
in da lahko dosežem
svobodo, če hočem.

Ali razumeš,
da konj ni kar beseda,
da tudi konj ni konj, kajti:
daj mi konja —
pomeni očitno neumnost,
da ni nič in nič.

Verjetnejše geslo bi se glasilo:
daj mi besedo,

* Psovka je prva pesniška zbirka hrvaškega pesnika Janka Polića Kamova (1886—1910), ki je bila izdana v samozaložbi 1970 v Zagrebu.

kar je potem lahko naloga
in izpolnjiva obveza, če
dam ti besedo.

A beseda je tako zožena na pomen,
da je manj kot beseda,
barvna eksplozija
besa, ki se da,
ki se daje,
kakor tudi konj še zmeraj ni konj,
je stroga omejitev na čas,
ki seže onkraj zdajšnosti,
v katerem hoče, da boš,
kar mogoče tudi ne bi,
s prav isto gotovostjo,
ki pa je tudi negotovost.

Da ti ne dam besede,
pa naj beseda ne bo konj
in konj naj ne bo beseda
in beseda naj ne bo beseda:
tudi ne-beseda ni ne-beseda.

II. Upor robotov

Praviš mi, rabelj,
da nisi rabelj,
pesem pa naj bo res pesem,
funkcija luči,
okras srca, žar oči,
služne besede, poneumljene,
skopljene.

Če ti nisi to, kar si,
kako bi bila pesem to, kar ni?
Tako kakor si ti, kar si,
tako more biti pesem to kar ni.

To že vemo:
pesem mora biti TO,
pesem mora biti ONO.

Pesem mora biti môra,
 če si to kar nisi:
 danost v vdanosti.
 Če si to kar si:
 nevarnost v obrambi
 pred nedoumljivim.

Teptanje zraka.
 Teptanje trave.
 Teptanje besede.

Vse misli so ti nevarne,
 spolzke do studa.
 Zaudarjajo po odvečnih možganih,
 kljubovalnih molčanjih,
 nespoštljivih psokah.

Roboti ubijajo misli!
 Roboti ubijajo čas!
 V edinem veselju do ubijanja misli,
 v prešernem veselju do ubijanja časa.

III. Čas angelov

Glej, rabelj:
 v raztežju med Alpami
 in dolino daljne potnice
 se vonj zime menjuje
 z vonjem sena

Vse je obenem:
 v čutenju:
 osvaja vsa čudna razmerja
 med prizori in leti:
 obrestuje nevidna bogastva
 se spogleduje z vabljivimi ponodbami
 v pomladnem osončju:
 da je pesem

V ponižanju in zadregi ubijam
 samozvano perje angelov

žvečim tvoje meče
 in da se razumeva:
 ostajam v tem ponižanju
 in tej zadregi
 ker mi stopaš na pot
 ki je nisi prehodil

Vse kamne prestaviš
 vse moste porušiš
 in spet jih vrneš rekam cestam
 urejaš podnebje
 razstreliš temo
 razpenjaš dan:
 pot ti pljuje v oči:
 nobene hvaležnosti:
 ode molčijo:
 samohvala se razpoči:
 smešni velikani
 se zatekajo v naselja mravelj

IV. Konspiracija na temo razlike

Kaj hočeš, rabelj:
 enostavnost je enostavna
 kakor je dvostavnost dvostavna
 in mnogostavnost mnogostavna

Vse se ti zakomplicira po vsem
 resnice ne posrkaš in ne ubiješ
 v zvesti službi hvaležnim gospodom:

Če seješ ljubezen žanješ sovraštvo:
 senca je naličje svetlobe
 kakor je svetloba naličje sence

Ali da boš bolje razumel:
 dan je noč noči
 kakor je noč dan dneva

Videz ves lep in blagodejen
 pa je dar žejnim slepila

veselje hvaležnih mask
dobrota nepozabne prisile
igrače smehljajoče grožnje
nadomestki žejnih izvirov
in gotovost srečnih pohabljenecv

Kaj hočeš, rabelj:
veselim se s tabo
z ramo ob rami . . .
Ne maram te pesmi
da bi bila
z ramo ob rami
z besedo ob besedi
soglasne razlike . . .

Samo tako je lahko
da jo pustiva
da se poti
v potu svojega naličja

Marjan
Dolgan